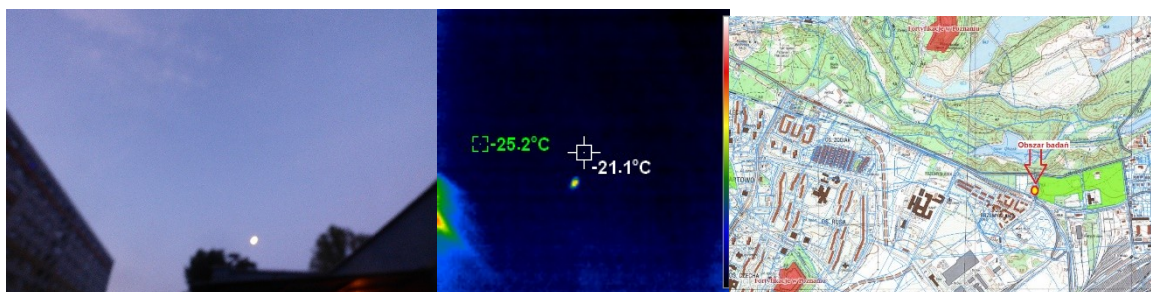

Ekspertyza chiropterologiczna na potrzeby termomodernizacji budynku wielorodzinnego zlokalizowanego w Poznaniu przy ul. Folwarcznej 19

Autor:

mgr inż. Marcin Pakuła specjalista chiropterolog

Poznań 2020

Spis treści

1	Cel i zakres prac.....	3
2	Metodyka prowadzenia prac.....	3
2.1	Opis budynku.....	3
2.2	Uwarunkowania prowadzonych badań.....	4
2.3	Metodyka.....	4
2.4	Braki w metodyce i ryzyko błędu.....	5
2.5	Podstawa prawna i literatura.....	5
3	Wyniki kontroli.....	5
3.1	Stwierdzone w budynku siedliska rzeczywiste i potencjalne.....	5
3.2	Stwierdzona w okolicy budynku aktywność nietoperzy.....	6
3.3	Lokalna chiropterofauna w świetle dostępnych danych.....	6
4	Podsumowanie i zalecenia.....	7
4.1	Wnioski.....	7
4.2	Zalecenia dotyczące termomodernizacji.....	7
4.3	Zabiegi minimalizujące.....	7
4.4	Zabiegi kompensujące.....	8
4.5	Zalecenia dot. nadzoru przyrodniczego.....	8

1 Cel i zakres prac

Celem prac była inwentaryzacja siedlisk chronionych gatunków nietoperzy na i w budynku zlokalizowanym przy ul. Folwarcznej 19 w Poznaniu.

Zakres ekspertyzy chiropterologicznej obejmuje:

1. Przeprowadzenie kontroli przedmiotowego budynku celem wykrycia chronionych nietoperzy i ich siedlisk.
2. Poszukiwanie odchodów na zewnątrz budynku i rejestracja aktywności nietoperzy w okolicy budynku.
3. Sporządzenie ekspertyzy chiropterologicznej wraz z dokumentacją fotograficzną i zobrazowaniem miejsc, gdzie występują siedliska chronionych gatunków nietoperzy.

2 Metodyka prowadzenia prac

2.1 Opis budynku

Przedmiotem ekspertyzy jest budynek zlokalizowany przy ul. Folwarcznej 19 w Poznaniu.

Jest to stara trzykondygnacyjna konstrukcja. Otoczenie budynku od strony północnej, zachodniej i południowej to obszar zabudowany z niewielkim udziałem zieleni urządzonej. Na wschód od budynku użytek ekologiczny Kobylepole – obszar potencjalnie istotny dla nietoperzy.

Ryc 1. Budynek przy ul. Folwarcznej 19

Ryc 2. Użytek ekologiczny Kobylepole – sąsiadujący z analizowanym budynkiem

2.2 Uwarunkowania prowadzonych badań

Standardowo prowadzone badania chiropterologiczne powinny polegać na odbywających się w różnych porach roku kontrolach przeprowadzanych na zewnątrz i wewnątrz budynku. Ich celem jest określenie liczby poszczególnych gatunków nietoperzy wykorzystujących budynek jako miejsce odpoczynku i rozrodu. Wiosenne, letnie i jesienne obserwacje nietoperzy polegają na prowadzeniu nasłuchów z wykorzystaniem detektorów ultrasonicznych. Zimowe kontrole polegają na poszukiwaniu hibernujących nietoperzy i odchodów.

W przypadku analizowanego budynku ze względu na termin zlecenia możliwe było przeprowadzenie kontroli wyłącznie w grudniu. Pomimo stosunkowo wysokiej temperatury w okresie tym, nietoperze przeważnie nie są już aktywne. Możliwe było obserwowanie osobników hibernujących i ostatnich przelotów – głównie pomiędzy miejscami hibernacji.

2.3 Metodyka

W ramach prac chiropterologicznych poszukiwano potencjalnych i rzeczywistych siedlisk nietoperzy na zewnątrz i wewnątrz budynku. Prace te składały się z kilku elementów, a mianowicie:

- Poszukiwania odchodów na zewnątrz budynku.
- Badania wylotów i aktywności nietoperzy w okolicy budynku z wykorzystaniem detektorów ultrasonicznych.
- Poszukiwania rzeczywistych i potencjalnych siedlisk nietoperzy wewnątrz i na zewnątrz budynku oraz w jego okolicy.

Podczas badań wykorzystywano: latarkę, detektor LUNABAT, rejestrator ZOOM H1 (częstotliwość próbkowania 96kHz) i kamerę cyfrową z 60 krotnym zoomem optycznym. Szanse wykrycia aktywności nietoperzy w tym okresie były znikome.

Wykonano nocne nasłuchy 13/14 grudnia 2020r. oraz obserwacje dzienne 15 grudnia 2020r.

2.4 Braki w metodyce i ryzyko błędu

W pierwszej połowie grudnia wszystkie występujące w Wielkopolsce gatunki nietoperzy hibernują. Od tej zasady jest kilka wyjątków. Pojedyncze osobniki mogą dokonywać przelotów pomiędzy miejscami hibernacji. Karliki małe mogą roić się w okolicy miejsc hibernacji, a borowce wielkie mogą być aktywne głosowo.

Co do zasady aktywność o tej porze roku nie występuje lub jest sporadyczna i ogranicza się do okolic miejsc hibernacji.

W związku z tym badania prowadzone w tym okresie, w tym obserwacje bezpośrednie i nasłuchy z wykorzystaniem metod ultrasonicznych, są obarczone dużym błędem. Ze względu na brak obserwacji w okresie aktywności nietoperzy możliwe jest niewykrycie osobników wykorzystujących szpary w budynkach w okresie migracji i rozrodu.

W celu zminimalizowania błędu szczególną uwagę zwrócono na potencjalne siedliska i wykorzystano dane o okolicznych terenach pozyskane w okresie aktywności nietoperzy.

2.5 Podstawa prawna i literatura

Podstawą, co do zakresu opracowania jest opis przedsięwzięcia udostępniony przez Klienta. Podstawę prawną stanowią zapisy następujących aktów prawnych:

1. Ustawa o ochronie przyrody z dn. 16 kwietnia 2004 (Dz. U. 2009 nr 151, poz. 1220 ze zm.)
2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2016 poz. 2183)

Realizując prace brano pod uwagę także nieoficjalne wytyczne i artykuły prezentujące najlepsze praktyki w dziedzinie prowadzenia prac termomodernizacyjnych z poszanowaniem ochrony przyrody i projektowania skutecznej kompensacji. Publikacje te nie stanowią prawa, należy natomiast brać je pod uwagę, aby uzyskać możliwie najlepszy efekt ekologiczny przy możliwie niewielkim wkładzie finansowym i umożliwić inwestorowi realizację jego celów bez szkody dla występujących w budynkach dzikich gatunków zwierząt:

- Zyskowski D., Zielińska D., 2015. Przewodnik do inwentaryzacji oraz ochrony ptaków i nietoperzy związanych z budynkami. Federacja Gaja, Szczecin.
- Wylegała P., Jaros R. i inni, 2009. Docieplanie budynku w zgodzie z zasadami ochrony przyrody. Salamandra, Poznań.

3 Wyniki kontroli

3.1 Stwierdzone w budynku siedliska rzeczywiste i potencjalne

W budynku nie stwierdzono kolonii rozrodczych ani miejsc dziennego przebywania nietoperzy. Nie stwierdzono wylotów z budynku ani śladów odchodów.

W budynku znajdują się nieliczne potencjalne siedliska nietoperzy, które mogą być okresowo wykorzystywane przez pojedyncze nietoperze. Są to:

- Długie pionowe pęknięcie w ścianie południowej.
- Szczeliny w drewnie u styku dachu i ściany ponad ostatnią kondygnacją.

Ryc 3. Szczeliny w drewnie u styku dachu i ściany ponad ostatnią kondygnacją

Ryc 4. Długie pionowe pęknięcie w ścianie południowej

3.2 Stwierdzona w okolicy budynku aktywność nietoperzy

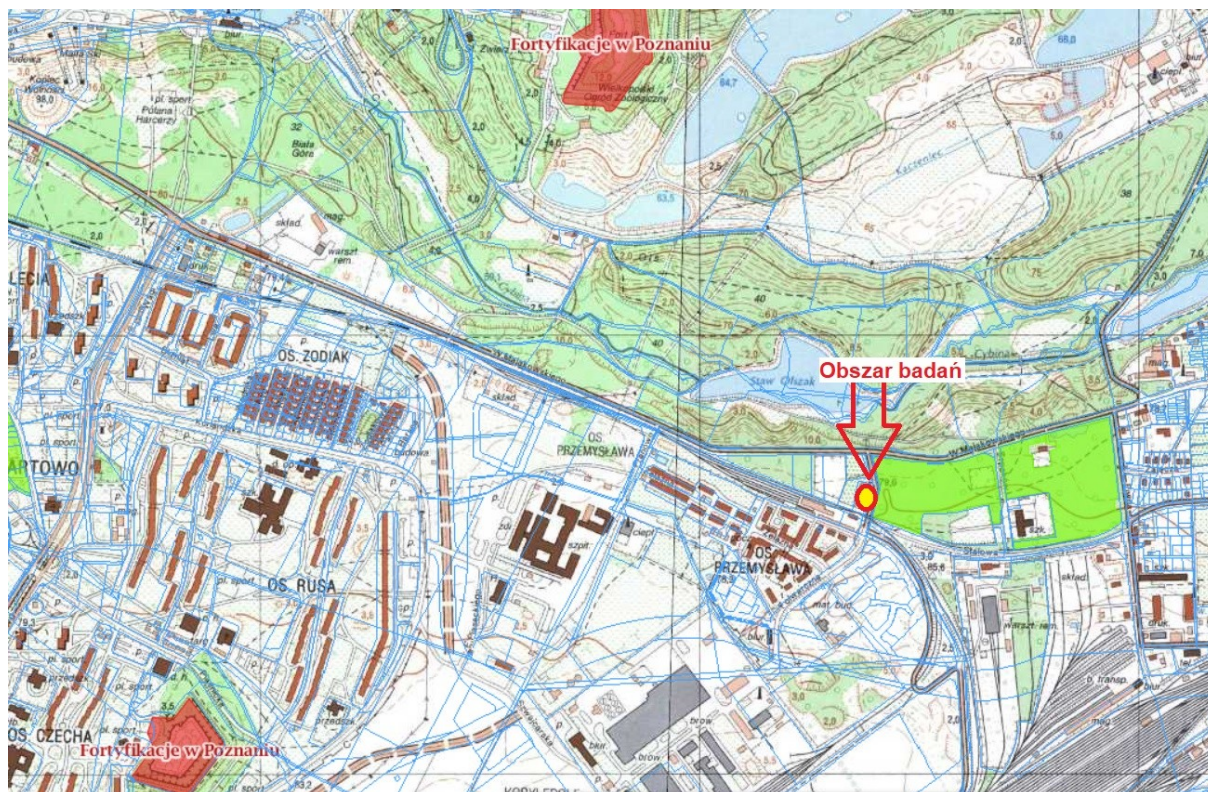
W grudniu 2020r. w okolicy budynku nie stwierdzono aktywności nietoperzy.

3.3 Lokalna chiropterofauna w świetle dostępnych danych

Przedmiotowy budynek znajdują się w okolicy obiektów istotnych z punktu widzenia lokalnych populacji nietoperzy. Są to objęte ochroną jako obszar Natura 2000 obiekty wchodzące w skład Poznańskich Fortyfikacji. Przedmiotem ochrony obszaru są nietoperze wykorzystujące obiekty w okresie hibernacji tj.: mopki *Barbastella barbastellus* i nocki duże

Myotis myotis. Jednak obiekty są wykorzystywane przez szersze spektrum gatunków. Najbliższymi wchodzącymi w skład Poznańskich Fortyfikacji obiektami są Fort III i Fort IIa.

Sąsiadujący z analizowanym budynkiem użytek ekologiczny Kobylepole to obszar potencjalnie cenny dla nietoperzy. Mogą tam znajdować się żerowiska i letnie schronienia pospolitych gatunków chronionych.

Ryc 5. Obszary Natura 2000, powołane dla ochrony nietoperzy (kolor czerwony) i użytek ekologiczny Kobylepole (kolor zielony)

4 Podsumowanie i zalecenia

4.1 Wnioski

Nie stwierdzono wykorzystania analizowanego budynku przez nietoperze, ani śladów wykorzystania budynku w przeszłości. W okolicy budynku znajdują się obszary potencjalnie cenne dla nietoperzy. W budynku znajdują się nieliczne nieszczelności, które mogą być w przyszłości zasiedlone przez pojedyncze nietoperze.

4.2 Zalecenia dotyczące termomodernizacji

Z punktu widzenia chiropterofauny brak przeciwwskazań dla realizacji inwestycji. Zalecono, aby dla lepszego rozpoznania chiropterofauny powtórzyć wiosną lub wczesnym latem badania terenowe. Inwestor zadeklarował zlecenie takich badań.

4.3 Zabiegi minimalizujące

Zabiegi minimalizujące nie są konieczne.

4.4 Zabiegi kompensujące

Obecnie rzeczywistych siedlisk na budynku nie ma. W związku z tym kompensacja – rozumiana jako montaż budek – nie jest konieczna.

Jeśli przeprowadzona przed rozpoczęciem prac kontrola wykaże obecność nietoperzy, to należy wystąpić z wnioskiem do RDOŚ o zgodę na zniszczenie siedliska i zaplanować stosowną kompensację.

4.5 Zalecenia dot. nadzoru przyrodniczego

Przed rozpoczęciem prac konieczne jest skontrolowanie obiektu pod kątem występowania letnich siedlisk nietoperzy.